

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36019426	IES Coruxo	Vigo	2023/2024

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Economía	1º Bac.	4	140

Réxime

Réxime xeral-ordinario

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	6
4.1. Concrecións metodolóxicas	15
4.2. Materiais e recursos didácticos	15
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	16
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	16
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	17
6. Medidas de atención á diversidade	18
7.1. Concreción dos elementos transversais	18
7.2. Actividades complementarias	19
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	20
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	22
9. Outros apartados	22

1. Introducción

Na materia de Economía de 1º Bacharelato, materia da modalidade de Humanidades e Ciencias Sociais, trátase de aproximar ó alumnado ao coñecemento da economía de maneira introdutoria, para entender a sociedade na que vive, espertar o seu interese e promover iniciativas dirixidas a actuar sobre a propia realidade, tras unha análise crítica desta, e tomar de maneira razoada e responsable as súas propias decisións, con repercusión económica e financeira tanto no ámbito individual coma colectivo, para que lles sirva de base non só a aqueles alumnos e alumnas que decidan estudar posteriormente esta disciplina, senón tamén aos que orienten o seu itinerario académico noutra dirección e desexen adquirir unha cultura económica xeral necesaria para participar dunha forma activa no desenvolvemento dos retos da economía actual.

Neste sentido, trátase de adaptar ó currículo a realidade do Centro, que se ubica na periferia de Vigo e acude principalmente o alumnado do barrio urbano de Navia e de áreas rurubanas da zona oeste do municipio vigués. O Instituto conta con dous grupos de Bacharelato; unha parte do alumnado e cada grupo o Bacharelato de Humanidades e Ciencias Sociais, onde todo o alumnado cursa a materia de Economía.

O alumnado do Bacharelato procede principalmente do propio Instituto e de centros concertados cercanos, polo que neste primeiro curso configúrase un grupo de nova creación con alumnado procedente de diferentes sitios, coñecementos, motivacións e actitudes.

O alumnado parte de diferentes niveis de coñecementos previos e ten diferentes motivacións e intereses. Neste sentido atopamos alumnado coa expectativa de facer un ciclo formativo superior ou grado universitario vencellado ós contidos desta materia e outro alumnado que non ten claro o seu futuro. Menos da metade do alumnado cursou en 4º ESO Economía e hai un alumno repetidor de 1º Bach desta modalidade.

Tódlos obxectivos, contidos e criterios de avaliación baséanse no currículo do Decreto 157/2022, do 15 de setembro, polo que se establecen a ordenación e o currículo do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, e adáptanse o contexto anteriormente descritos.

Por outra banda, a metodoloxía ten en conta as orientacións pedagóxicas establecidas no currículo. Neste sentido, a través dunha metodoloxía activa, tanto expositiva como indagatoria trátase de alcanzar os obxectivos e acadar as competencias establecidas no currículo. Ademais prográmanse unha serie de actividades co fin de facer máis motivador o proceso de aprendizaxe, conectando os contidos vistos na aula coa realidade económica.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Valorar o problema da escaseza e a importancia de adoptar decisións no ámbito económico, analizando a súa repercusión nos distintos sectores e comparando solucións alternativas que ofrecen os diferentes sistemas para comprender o funcionamento da realidade económica.	1-2		1-2		40-50		1-2	
OBX2 - Recoñecer e comprender o funcionamento do mercado, analizando os seus fallos, para estudar a repercusión destes na contorna e facilitar a toma de decisións no ámbito económico.	2-3		1-2		40	3	1-2	

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Distinguir e valorar o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda recoñecendo, con sentido crítico, os beneficios e os custos que xera, para determinar como se produce o desenvolvemento económico e a súa relación co benestar da sociedade.	2-3				40-50	3-4	1-2	
OBX4 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro valorando os seus efectos sobre a economía real e analizando os elementos que interveñen nas decisións financeiras relacionadas co investimento, o aforro, os produtos financeiros e a procura de fontes de financiamento para planificar e xestionar con responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	2-3			4	12-40-50		1-2	
OBX5 - Identificar e valorar os retos e os desafíos aos que se enfrenta a economía actual, analizando o impacto da globalización económica, a nova economía e a revolución dixital para propor iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade.	2-3		4	5	12-40-50		1	
OBX6 - Analizar os problemas económicos actuais mediante o estudo de casos, a investigación e a experimentación, utilizando ferramentas da análise económica e tendo en conta os factores que condicionan as decisións dos axentes económicos, para facilitar a comprensión deses problemas e expor solucións innovadoras e sostibles que respondan a necesidades individuais e colectivas.	1-2-3		2	1	50	3-4	1-2-3	

Descrición:

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A escasez e a necesidade de eleixir. Os modelos económicos.	Partindo do concepto de escasez, identifícanse os principais recursos e bens económicos escasos, fronte as necesidades que son ilimitadas, o que implica a necesidade de eleixir utilizando diferentes criterios de elección, analizando os custes de dita elección e tratando da búsqueda da eficiencia. Todos estos aspectos se poden modelizar a través do modelo da FPP como	7	10	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A escasez e a necesidade de elexir. Os modelos económicos.	representación máis sinxela dunha economía.	7	10	X		
2	Os problemas económicos, os axentes económicos e os sistemas económicos	Identificar cales son os principais problemas económicos e coñecer e comprender os principais axentes económicos e o seu funcionamento en distintos sistemas económicos.	7	10	X		
3	Racionalidad económica e toma de decisións financeiras	Comprender o concepto de racionalidade na toma de decisións, incluíndo aspectos como a teoría de xogos, risco e incerteza. Planificar e tomar decisións financeiras a partires do coñecemento do ecosistema finceiro actual.	8	12	X		
4	Oferta, demanda e mercado	A partir da identificación dos principais elementos dun mercado (oferta, demanda, perzos e cantidades) e a través do estudo do funcionamento dos mercados de oferta e demanda, comprender e poder describir diferentes situacións de mercado actuais	8	12	X		
5	Fallos de mercado. Elasticidade.	Nesta unidade veremos os diferentes fallos de mercado, especialmente os fallos en situacións de competencia imperfecta como os monopolios, oligopolios e a competencia monopolística. Nunha segunda parte da unidade se verá o concepto de elasticidade e se vinulará ós diferentes tipos de mercado.	6	8	X		
6	A relación entre os principais indicadores económicos	Descrición dos principais indicadores económicos, especialmente o PIB e o seu crecemento. Neste sentido identificarase as relacións entre os axentes económicos a través do fluxo circular da renda e se comprenderá a evolución do PIB a través do modelo de oferta agregada e demanda agregada, identificando os factores de crecemento económico. Ademáis estudarase a relación do PIB con outros indicadores, como son a inflación, a taxa de desemprego e a distribución da renda, identificando aqueles factores que poidan xerar un desenvolvemento sostible	8	12		X	
7	O mercado de traballo	Análise das principais variables do mercado de traballo como son a poboación activa, a taxa de actividade ou a taxa de desemprego, estudando as principais causas de desemprego e propondo alternativas para reduci-lo, prestando especial atención as novas dinámicas e tendencias no mercado de traballo.	8	12		X	
8	O sistema financeiro	Visión global do sistema financeiro, o seu funcionamento e os seus efectos sobre o	8	12		X	

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
8	O sistema financeiro	investimento, analizando a súa evolución durante os últimos anos. Tamén estudarase o diñeiro e a súa tipoloxía do diñeiro, comprendendo o proceso de creación do diñeiro.	8	12		X	
9	O contexto global da economía	Neste tema estudarase o comercio internacional e os seus factores, identificando aqueles instrumentos e asociacións que permitiron un comercio internacional máis intenso axudando ó proceso globalizador	8	12		X	
10	A intervención do estado na economía	Nesta unidade veremos a xustificación do Estado na economía e describiremos brevemente as diferentes políticas económicas que ten ó seu alcance. Previamente verase a diferenza entre economía positiva e normativa.	6	6			X
11	A política fiscal e monetaria	Nesta unidade veremos en detalle os diferentes instrumentos de política fiscal e monetaria para garantir o crecemento e o estado do benestar das sociedades	14	20			X
12	Os retos da economía española	Nesta unidade farase unha relación dos contidos vistos coa situación económica actual da economía española	12	14			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A escasez e a necesidade de elixir. Os modelos económicos.	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Comprender o problema da escaseza, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	Concepto economía. Recursos escasos. BB e SS escasos. Necesidades ilimitadas. Contido económico dadas relacións sociais.	PE	100
CA1.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira individual e colectiva analizando o impacto que teñen na sociedade.	Toma de decisións según distintos criterios. Custe de oportunidade. Modelo FPP. Eficiencia e ineficiencia		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A economía, as necesidades, os bens e a escaseza. O contido económico das relacións sociais. Pobreza e escaseza. A modelización como ferramenta para entender as interaccións económicas.

Contidos
- O proceso de toma de decisións económicas. A racionalidade. O custo de oportunidade. Os custos irrecuperables. A análise marxinal. Os incentivos e as expectativas. Teoría de xogos. A eficiencia. Risco e incerteza. - Métodos para a análise da realidade económica: o método científico, a modelización e experimentos ou ensaios económicos.

UD	Título da UD	Duración
2	Os problemas económicos, os axentes económicos e os sistemas económicos	10

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Comprender a realidade económica actual, analizando a repercusión das decisións adoptadas no ámbito económico, valorando os procesos de integración económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	Os problemas económicos e as súas solucións a través dos sistemas económicos	PE	80
CA1.4 - Analizar con espírito crítico os fallos do mercado, avaliando as súas consecuencias e reflexionando sobre as súas posibles solucións segundo os diferentes sistemas económicos.	Os sistemas económicos: sistema de economía de mercado, planificada e mixta		
CA1.6 - Comprender a organización dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	Os axentes económicos e a súa relación entre eles		
CA1.5 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico, o benestar social e a redución da pobreza valorando, con sentido crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	Identifica como se resollen os distintos problemas económicos a través dun caso práctico	TI	20
CA1.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	Identifica como se resollen os distintos problemas económicos a través dun caso práctico		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A economía, as necesidades, os bens e a escaseza. O contido económico das relacións sociais. Pobreza e escaseza. A modelización como ferramenta para entender as interaccións económicas. - A organización económica e os sistemas económicos; valoración e comparación.

UD	Título da UD	Duración
3	Racionalidad económica e toma de decisións financeiras	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro valorando os seus efectos sobre a economía real e analizando os elementos que interveñen nas decisións financeiras relacionadas co investimento, co aforro, cos produtos financeiros e coa procura de fontes de financiamento, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	Coñecer o diñeiro, o seu funcionamento e as súas formas. Comprender os conceptos de teoría de xogos e da economía do comportamento na toma de decisións e na planificación	PE	50
CA1.9 - Adquirir coñecementos financeiros a partir da análise do sistema financeiro, do seu funcionamento e dos efectos que se derivan das decisións adoptadas nel e establecendo conexións entre estas aprendizaxes e as súas decisións financeiras persoais que afectan a súa vida cotiá.	Comprender o papel dos bancos na economía e funcionamento dos produtos financeiros, valorando riscos e beneficios e os aspectos éticos na toma de decisións.		
CA1.8 - Planificar e xestionar con responsabilidade e progresiva autonomía as finanzas persoais e adoptar decisións fundamentadas a partir do coñecemento e da comprensión do sistema financeiro valorando os elementos que interveñen nas decisións financeiras e os efectos que estes poden provocar na economía real.	Planificar e xestionar as decisións financeiras como o investimento, o aforro e o consumo a través dun caso práctico,	TI	50

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - O proceso de toma de decisións económicas. A racionalidade. O custo de oportunidade. Os custos irrecuperables. A análise marxinal. Os incentivos e as expectativas. Teoría de xogos. A eficiencia. Risco e incerteza. - Planificación e xestión das decisións financeiras: o investimento, o aforro e o consumo. Diñeiro e transaccións. Funcións do diñeiro e formas do diñeiro. Risco e beneficio. O papel dos bancos na economía. Funcionamento dos produtos financeiros como préstamos, hipotecas e os seus substitutos. Os seguros. - Teoría de xogos. O dilema do prisioneiro. Xogos repetidos e equilibrios cooperativos. - Economía do comportamento. Desviacións da racionalidade económica. Decisións económicas e ética. Experimentos ou ensaios económicos.

UD	Título da UD	Duración
4	Oferta, demanda e mercado	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Entender o funcionamento do mercado e a natureza das transaccións que teñen lugar nel, analizando elementos como a oferta, a demanda, os prezos, os tipos de mercado e os axentes implicados e reflexionado sobre a súa importancia como fonte de mellora económica e social.	Comprensión do funcionamento do mercado a través da análise de distintos casos de mercado	PE	76
CA2.1 - Valorar a repercusión dos fallos do mercado no eido microeconómico e facilitar o proceso de toma de decisións neste ámbito, recoñecendo e comprendendo o seu funcionamento.	Elaboración de casos prácticos de situacións de mercado	TI	24

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Intercambio e mercado. Tipos e funcionamento dos mercados. Representación gráfica.

UD	Título da UD	Duración
5	Fallos de mercado. Elasticidade.	8

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Valorar a repercusión dos fallos do mercado no eido microeconómico e facilitar o proceso de toma de decisións neste ámbito, recoñecendo e comprendendo o seu funcionamento.	Análise das diferentes situacións de mercado de competencia imperfecta como son os monopolios, os oligopolios e a competencia monopolística fronte a competencia perfecta.	PE	100
CA2.3 - Analizar con espírito crítico os fallos do mercado, avaliando as súas consecuencias e reflexionando sobre as súas posibles solucións.	Identificar os fallos de mercado e relacionalos coa elasticidade. Aportar solucións a ditos fallos		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- A elasticidade. Os fallos de mercado. A análise custo-beneficio.

UD	Título da UD	Duración
6	A relación entre os principais indicadores económicos	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
-------------------------	------------------------	----	---

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Analizar o problema da asignación de recursos na satisfacción das necesidades, tanto individuais como colectivas -a escaseza-, identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	Identificar as principais causas do crecemento económico a través do modelo de oferta e demanda agregada e posibles estratexias de crecemento económico.	PE	75
CA3.3 - Coñecer como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social valorando, con sentido crítico, o papel dos distintos axentes económicos que interveñen no fluxo circular da renda.	Describir o papel dos diferentes axentes económicos a través do fluxo circular da renda e como dita xeración de renda contribúe a un desenvolvemento sostible, analizando indicadores relacionados.		
CA3.4 - Diferenciar os custos e os beneficios xerados no fluxo circular da renda para cada un dos axentes económicos determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e benestar social.	Analizar o papel dos tres axentes económicos (familias, empresas e Estado) no desenvolvemento económico e social	TI	25

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A macroeconomía. Os axentes económicos e o fluxo circular da renda. A demanda agregada, a oferta agregada e o seu funcionamento. - Crecemento económico e desenvolvemento. Os factores do crecemento. A distribución da renda: relación entre eficiencia e equidade. Indicadores do desenvolvemento social. Benestar e calidade de vida.

UD	Título da UD	Duración
7	O mercado de traballo	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Entender o funcionamento do mercado laboral e a natureza das transaccións que teñen lugar nel, analizando os axentes implicados e reflexionado sobre a súa importancia como fonte de mellora económica e social.	Analizar a evolución do mercado de traballo, especialmente en Galicia e España, analizando identificando as causas do desemprego e posibles estratexias para reduci-lo.	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Economía laboral. O funcionamento e as tendencias dos mercados de traballo e o impacto dos custos de despedimento. Tipos de desemprego. Efectos e medidas correctoras. A brecha salarial.

UD	Título da UD	Duración
8	O sistema financeiro	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro e a súa evolución na era dixital, analizando as novas tendencias tecnolóxicas que supoñen unha disrupción no sector financeiro, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	Comprender e describir o sistema financeiro e a súa evolución dixital dos últimos anos, valorando críticamente a irrupción de certos activos como as NFT ou criptomonedas	PE	50
CA3.7 - Adquirir coñecementos financeiros a partir da análise do sistema financeiro, do seu funcionamento, da súa evolución e dos efectos que se derivan das decisións adoptadas nel e establecendo conexións entre estas aprendizaxes e as súas decisións financeiras persoais que afectan a súa vida cotiá.	Demostrar coñecementos dos principais activos financeiros, realizando unha análise crítica dos mesmos.		
CA3.6 - Planificar e xestionar con responsabilidade e progresiva autonomía as finanzas persoais e adoptar decisións fundamentadas a partir do coñecemento e da comprensión do sistema financeiro e a súa evolución na era dixital valorando os elementos que interveñen nas decisións financeiras e os efectos que estes poden provocar na economía real.	Xestionar axeitadamente unha carteira diversificada	TI	50

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O sistema financeiro, o seu funcionamento e os seus efectos. Evolución do panorama financeiro. O diñeiro. Tipoloxía do diñeiro e o seu proceso de creación.

UD	Título da UD	Duración
9	O contexto global da economía	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.9 - Comprender os retos económicos actuais en materia de comercio internacional e procesos de integración económica, analizando de forma crítica e construtiva os efectos económicos-sociais a partir da análise de casos reais e fomentando iniciativas que respondan ás necesidades que supoñen estes retos.	Manexar axeitadamente as ferramentas do comercio internacional como a balanza de pagamentos e coñecer e valorar críticamente os principais procesos de integración económica, especialmente a UE.	PE	90
CA3.10 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas tanto no marco das relacións nacionais como internacionais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía	Manexar axeitadamente as ferramentas do comercio internacional como a balanza de pagamentos e coñecer e valorar críticamente os principais procesos de integración económica, especialmente a UE.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Identificar os retos e os desafíos dunha economía global propondo iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade e analizando, con sentido crítico, o impacto que provoca a globalización, a nova economía e a revolución dixital no benestar económico e social dos cidadáns.	Realizar unha valoración dos principais retos da globalización actual	TI	10

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- O comercio internacional, os procesos de integración económica e os seus efectos. Proteccionismo e libre comercio. A unión europea e monetaria.

UD	Título da UD	Duración
10	A intervención do estado na economía	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Comprender a realidade económica actual analizando a repercusión das decisións adoptadas pola intervención do Estado en materia de política económica e establecendo comparacións sobre as solucións alternativas que ofrecen os distintos sistemas.	Describir a xustificación do Estado na economía, identificando as diferentes políticas económicas e diferenciando entre economía positiva e normativa	PE	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Economía positiva e economía normativa. A intervención do Estado e a súa xustificación. A política económica e os seus efectos.

UD	Título da UD	Duración
11	A política fiscal e monetaria	20

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Comprender o problema básico da economía da escaseza de recursos para garantir o estado do benestar e analizar as diferentes alternativas de financiamento e os seus efectos no conxunto da sociedade.	Identificar, comprender e describir os principais ingresos do estado (especialmente impostos), para garantir os gastos que permitan manter a sustentabilidade do estado de benestar, comprendendo o significado dos principais indicadores (déficit e deuda pública) que valoran a súa sustentabilidade	PE	90
CA4.3 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no estado do benestar e no seu financiamento.	Recoñecer os principais efectos derivados da política fiscal do Estado nos diferents axentes económicos, en especial dos impostos e do estado de benestar e o seu financiamento.		
CA4.4 - Coñecer e comprender o funcionamento do sistema financeiro, da política monetaria e da estabilidade de prezos valorando os seus efectos sobre a economía real e analizando os elementos que interveñen nas decisións financeiras, como o tipo de xuro, a inflación, o aforro, os produtos financeiros e a procura de fontes de financiamento, para planificar e xestionar con maior responsabilidade e autonomía as propias finanzas e adoptar decisións financeiras fundamentadas.	Comprender o funcionamento do mercado monetario e financeiro e as súas consecuencias sobre a inflación e o crecemento económico.		
CA4.5 - Adquirir coñecementos financeiros a partir da análise do sistema financeiro e da política monetaria e establecendo conexións entre estas aprendizaxes e as súas decisións financeiras persoais que afectan a súa vida cotiá.	Identificar os principais instrumentos de política monetaria e os principais activos financeiros e establecer conexións coa inflación e o crecemento económico dos mesmos.	TI	10
CA4.6 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas propias do estado do benestar investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	Analizar e expor a realidade económica dun área a través da análise da implementación das distintas políticas fiscais e monetarias		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A política fiscal. O estado do benestar e o seu financiamento. O principio de solidariedade e os impostos. O déficit público, a débeda pública e os seus efectos. A economía mergullada. - A política monetaria e a estabilidade de prezos. Funcionamento do mercado monetario. A inflación: teorías explicativas. Efecto das políticas monetarias sobre a inflación, o crecemento e o benestar.

UD	Título da UD	Duración
12	Os retos da economía española	14

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
--------------------------------	-------------------------------	-----------	----------

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA5.1 - Comprender a realidade económica actual analizando as oportunidades e os riscos dos procesos de integración económica entre países e da globalización e a súa repercusión na redución das desigualdades.	Relacionar a realidade económica actual cos procesos de integración económica, valorando as vantaxes e inconvenientes deste proceso e identificar as súas consecuencias sobre a distribución da renda e desigualdades	PE	55
CA5.3 - Coñecer os procesos que interveñen na toma das decisións económicas de maneira individual e colectiva analizando o impacto que teñen nos retos económicos actuais.	Coñecer e describir os procesos que interveñen na toma de decisións e identificar impactos sobre decisións adoptadas		
CA5.5 - Diferenciar os custos e os beneficios que xera para cada un dos axentes económicos no fluxo da renda establecendo relacións entre eles e determinando a súa repercusión no desenvolvemento económico e no benestar social.	Identificar os custos e os beneficios que xeran os axentes económicos, distinguindo beneficios de custos e relacionándoos axeitadamente entre eles e co desenvolvemento económico e social		
CA5.2 - Analizar a escaseza de recursos e a pobreza para comprender os fluxos migratorios identificando os motivos e comparando, de maneira xustificada, diferentes estratexias económicas de resolución deste.	Identificar e comprender, dende unha perspectiva económica, os distintos casos dos fluxos migratorios e as súas causas, valorando as súas consecuencias e aportar posibles solucións.	TI	45
CA5.4 - Analizar, con sentido crítico, como se produce o desenvolvemento económico e o benestar social con relación ao desenvolvemento sostible e aos retos económicos actuais. Estudo de casos.	Estudar diferentes casos de desenvolvemento económico e a súa correlación coa sustentabilidade e benestar social dun país		
CA5.6 - Propor iniciativas que fomenten a equidade, a xustiza e a sostibilidade a partir da identificación dos retos e dos desafíos que supón a economía actual e analizando, con sentido crítico, o impacto que provoca a globalización, a nova economía e a revolución dixital no benestar económico e social dos cidadáns.	Identificar, a través dun caso práctico, posibles solucións a problemas económicos vencellados a equidade, sostibilidade, desemprego estrutural derivado da globalización e cambios tecnolóxicos e, en xeral, os principais retos que aborda a sociedade do SXXI		
CA5.7 - Comprender os retos económicos actuais analizando de forma crítica e construtiva a contorna, identificando aqueles elementos que condicionan e transforman a economía e fomentando iniciativas que respondan ás necesidades que supoñen estes retos.	Identificar, a través dun caso práctico, posibles causas a problemas económicos vencellados a equidade, sostibilidade, desemprego estrutural derivado da globalización e cambios tecnolóxicos e, en xeral, os principais retos que aborda a sociedade do SXXI		
CA5.8 - Expor solucións socioeconómicas que respondan a necesidades individuais e colectivas con relación aos retos económicos actuais, investigando e explorando a realidade económica tendo en conta diversos factores e aplicando as ferramentas propias do ámbito da economía.	Identificar, a través dun caso práctico e utilizando as ferramentas do ámbito económico, posibles solucións a problemas económicos da sociedade actual		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A globalización: factores explicativos, oportunidades e riscos. A converxencia económica entre países e a redución das desigualdades. - A nova economía e a revolución dixital. A economía colaborativa. A economía circular. O impacto da revolución dixital sobre o emprego e a distribución da renda. A adaptación da poboación activa ante os retos da revolución dixital.

Contidos

- O futuro do estado do benestar. Sostibilidade das pensións. Os fluxos migratorios e as súas implicacións socioeconómicas.
- Teorías sobre o decrecemento económico.
- Os obxectivos de desenvolvemento sostible (ODS) e os retos económicos actuais. Estudo de casos.

4.1. Concrecións metodolóxicas

En liñas xerais a metodoloxía seguirá as seguintes premisas:

1. Promoverase o traballo autónomo do alumnado, que será o protagonista do proceso de ensino-aprendizaxe. O papel dos docentes estará orientado cara á mediación entre os coñecementos e as capacidades e os intereses de cada alumno.
2. A participación dos estudantes contribuirá a desenvolver e consolidar os seus hábitos de estudo e traballo, favorecendo a tolerancia, a participación e o diálogo, todos eles valores comúns dunha sociedade plural que se preparan para o exercicio dunha cidadanía activa e democrática.
3. Os contidos traballaranse dende un enfoque práctico, centrado na observación da realidade baixo un prisma económico. No estudo da realidade, é necesario partir dos coñecementos e ideas previas dos estudantes para, despois dunha análise racional, científica e crítica dos procesos e feitos económicos observados na realidade, conseguir construír novas aprendizaxes.
4. En paralelo, a materia de Economía ofrece unha excelente oportunidade para mellorar as técnicas de investigación, que se levarán a cabo no desenvolvemento de diferentes traballos. Os traballos a realizar tratarán de ter un enfoque investigador e tratarán de mellorar e traballar a totalidade das competencias clave en cada un deles, sempre que sexa posible. Ademais utilizaranse, na medida do posible, ferramentas dixitais de traballo colaborativo para a elaboración de traballos en equipo, valorando sempre a dispoñibilidade de ordenadores con conectividade do alumnado.
5. As estratexias metodolóxicas que se van empregar, escollidas segundo os obxectivos perseguidos, poden asimilarse ás seguintes:
 - * Estratexias expositivas: os contidos presentaranse dun xeito claro e coherente cos coñecementos previos dos estudantes, apioándose en esquemas, mapas conceptuais, presentacións informáticas ou outros.
 - * Estratexias de investigación: permitirán desenvolver a capacidade de análise a través da resolución de exercicios sinxelos e a través do desenvolvemento de traballos de investigación para que os estudantes resolvan, saquen conclusións e, segundo o caso, tomen unha decisión que poidan compartir co resto da clase. Os traballos de investigación deberán ser entregados ó profesor a través da Aula Virtual e a resolución de exercicios porase en común durante as clases.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Aula virtual
Proxector e ordenador de aula

Ordenadores aula informática
Pizarra e tizas
Folios para os apuntamentos

Utilización da aula Virtual para subir os apuntamentos da materia e as diferentes actividades programadas ó longo do curso. Tamén se utilizará a aula Virtual para achegar actividades de reforzo e ampliación.

O proxector e o ordenador de aula serán necesarios para o desenvolvemento da programación da aula e das súas actividades-

Se utilizará a aula de informática na medida do posible e da dispoñibilidade para a produción do alumnado dos diferentes traballos.

NON se utiliza libro de texto.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación entenderase como un proceso continuo, o que implica que teña lugar en diferentes momentos:

A avaliación inicial levarase a cabo nas primeiras sesións do curso co fin de coñecer a situación de partida do alumnado e así axustar a programación ao detectado.

O deseño seguirá a seguinte estrutura:

- * Situación xeral e emocional do alumnado
- * Intereses na materia, nivel de coñecementos previos e nivel comptencial
- * Habilidade dixital e dispoñibilidade ordenador con conectividade en horario non lectivo
- * Capacidade de traballo en equipo e aprendizaxe cooperativo
- * Actitude de cara o curso

A avaliación inicial farase principalmente a través dun cuestionario de avaliación inicial desenvolvido na aula e a partires da información recabada do curso 2022-23, así coma outra información relevante obtida na aula durante os primeiros días do curso.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	7	7	8	8	6	8	8	8	8	6
Proba escrita	100	80	50	76	100	75	100	50	90	100
Táboa de indicadores	0	20	50	24	0	25	0	50	10	0

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	14	12	100
Proba escrita	90	55	79
Táboa de indicadores	10	45	21

Criterios de cualificación:

Os criterios de cualificación son os seguintes:

- * Probas específicas escritas: 79%. Será a media das probas escritas realizadas en cada avaliación. Advírtese que no caso en que o alumno/a sexa apercibido por estar copiando, obterá una calificación de 0 puntos na proba específica correspondente.
- * Análise das producións do alumnado: 21% Traballos individuais ou en grupos con carácter principalmente investigador e intervencións na aula a través da resolución de caso prácticos ou participación na propia aula.

A suma das diferentes notas aplicadas as porcentaxes correspondentes formará unha nota numérica que oscilará entre o 1 e o 10.

Para obter unha nota positiva da materia en cada avaliación será necesario obter unha puntuación global superior a 5 como resultado da aplicación das diferentes porcentaxes mencionadas anteriormente.

A cualificación da avaliación final realizarase calculando a media aritmética das tres avaliacións. O alumno/a superará a materia sempre e cando a media das tres avaliacións sexa superior a 5.

Criterios de recuperación:

Aqueles estudantes que non obtivesen unha nota positiva na avaliación ordinaria a principios do mes de xuño terán a opción de realizar unha nova proba escrita específica sobre os Bloques de contidos non superados. Esta proba realizarase o día asignado por Xefatura de Estudos para este fin e presentará o mesmo formato que as probas realizadas durante as avaliacións.

Por outra banda, no período abranguido desde a realización da avaliación final ordinaria ata o remate do período lectivo dedicarase á preparación e á realización das probas extraordinarias citadas anteriormente, e a actividades de apoio, reforzo, recuperación, ampliación e titoría.

Entenderase que o alumno/a superou a materia ao obter unha puntuación positiva igual ou maior que 5. Se non supera a materia, quedará pendente para o próximo curso escolar.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

Para ao alumnado coa materia pendente e que precise recuperar a materia fará dúas probas escritas, unha en xaneiro e outra en abril. En particular:

- * Primeira proba: bloques I e II. Xaneiro
- * Segunda proba: bloques III, IV, e V. Abril

Sobre as datas de exame e lugar se lles informará cunha antelación suficiente a través de diferentes medios (persoalmente, por escrito, aula Virtual e outros que estén dispoñibles)

A nota final será a media entre a primeira proba (40% da calificación final) e a segunda (60% da calificación final). Para superar a materia debe ter unha media igual ou superior a 5.

No caso de que non supere o 5, poderá facer unha proba escrita a principios de maio e, en todo caso, antes da avaliación ordinaria de 2º Bacharelato, no que poderán entrar calquera dos contidos desenvolvidos durante o ano 22-23. Se non superase a materia, poderá facer unha proba extraordinaria (tamén global) antes da avaliación

extraordinaria de 2º de Bacharelato, no mes de xuño

Os apuntamentos os achegará o profesor actual da materia de Economía de 1º de Bacharelato e versarán sobre os contidos vistos no curso 22-23. En calquer caso ditos alumnos/as tamén estarán matriculados na aula Virtual do curso 23/24 para que poida facer un seguimento aos contidos impartidos este ano, moi semellantes os impartidos no 22-23, e poida servirlle de axudas para realizar e entregar tarefas, preguntar dúbidas, etc.

6. Medidas de atención á diversidade

É conveniente responder a diversidade de intereses, motivacións, capacidades e estilos de aprendizaxe que manifestan os alumnos. É necesario, entón, ter en conta os diferentes estilos de aprendizaxe dos estudantes e tomar as medidas adecuadas para abordar esta diversidade.

Responder a esta diversidade non é unha tarefa fácil, pero é necesaria, xa que a intención última de calquera proceso educativo é garantir que todo o alumnado sexa capaz de adquirir as aprendizaxes imprescindibles.

En primeiro lugar e partindo do informe do Departamento de Orientación sobre determinados estudantes, estableceranse as medidas oportunas para estes alumnos/as; ademáis informaremos ó Departamento de Orientación se se detectan estudantes que carecen de informe previo pero nos que se detectan necesidades educativas salientables que requiran dun informe do mesmo Departamento e que aconsellen implementar medidas específicas.

Calquera medida sempre tomarase de acordo ós informes recibidos polo Departamento de Orientación e en coordinación co profesorado doutras materias.

En segundo lugar intentarase, na medida do posible motivar e reforzar aos que presentan maiores dificultades para a comprensión e estudo da materia, así como fomentar e satisfacer as demandas de quen, pola contra, precisa un maior afondar no estudo do mesmo ou desexar ampliar os seus coñecementos.

A través da selección de actividades, o uso de materiais apropiados e a extensión ou reforzo de contidos en cada caso, intentaremos satisfacer a diversidade que poida haber na aula.

Durante todo o ano, as actividades de recuperación fixaranse periodicamente:

* As actividades de recuperación e apoio encaminaránse fundamentalmente ó asentamento de conceptos mínimos necesarios para poder seguir o desenvolvemento da unidade didáctica: cadros conceptuais, esquemas ou resumos dos temas tratados, que serán elaborados na aula ou a través da Aula Virtual. En algunhas unidades, as actividades de apoio consistirán na realización de exercicios prácticos que sirvan de reforzo, ademáis de cuestionarios e canles de comunicación telemáticas. Todas estas actividades están dispoñibles a través da aula Virtual

* As actividades de ampliación consistirán na elaboración da ecowiki, exercicios de maior nivel de complexidade, lectura de artigos e textos con preguntas adxuntas ou outras actividades semellantes. Todas estas actividades faranse a través da Aula Virtual e, se é posible, algúns destes traballos poderían ser expostos ou resoltos na aula.

Coas actividades de recuperación-ampliación, atendemos non só a alumnado que presenta problemas no proceso de aprendizaxe, senon tamén a aqueles que alcanzaran no tempo previsto os obxectivos propostos.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Creatividade			X	X		X	X	X
ET.6 - Emprendimento social e empresarial	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Fomento do espírito científico e crítico	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - A igualdade de xénero							X	

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X
ET.5 - Creatividade	X		X	X
ET.6 - Emprendimento social e empresarial	X	X	X	X
ET.7 - Fomento do espírito científico e crítico	X	X	X	X
ET.8 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X
ET.9 - A igualdade de xénero	X			X

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Charla sobre Banca Ética	Asistencia á charla, por parte dun experto, sobre Banca Ética	X		

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Participación no concurso do Colexio de Economistas	Actividade enmarcada dentro del Plan de Educación Financiera del Banco de España y la CNMV). Consiste na elaboración dun vídeo de 4 minutos sobre ¿Educación para unhas finanzas mais seguras¿, co obxectivo de que os consumidores teñan coñecementos básicos para que estean máis protexidos contra o fraude e estafa por parte de ciberdelincuentes	X		
Visita a cidade de Porto	Visita a cidade de Porto, polo económico de Portugal, onde falaremos da economía portuguesa e todos os aspectos relacionados desa economía cos contidos vistos no curso. En colaboración con 2º Bacharelato.		X	
The Challenge EduCaixa	Elaboración de un proxecto alineado cos ODS e baseado en situacións reais. Os mellores proxectos participarán nun campus formativo en Barcelona.	X	X	
Visita a unha fábrica da entorna	Nesta actividade preténdese que relacionen a actividade dunha empresa co seu entorno económico e os diferentes contidos vistos no curso (microeconomía, entorno macroeconómico, financiamento da empresa, comercio exterior, etc.). Actividade a realizar en colaboración con 2º Bacharelato			X

Observacións:

Todas as actividades complementarias ou extraescolares faranse sempre que:

1. Calquera actividade complementaria ou extraescolar debe complementarse coa colaboración dun traballo que permita un mellor aproveitamento da visita.
2. Buscarase a interdisciplinabilidade da actividade coa colaboración interdepartamental co fin de optimizar os recursos económicos do Centro e/o do alumnado e as horas deste alumnado fora da aula, ademais de favorecer a relación de contidos entre as distintas materias.
3. Valorarase o comportamento xeral do grupo para que a visita se desenvolva con éxito.

A actividade da participación no concurso do Colexio de Economistas é optativa para o alumnado, aunque sí moi recomendable

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
Inclúe os elementos curriculares na programación didáctica adaptándoos ás características do alumnado e contexto do centro.
Elabora as unidades didácticas utilizando como referente a programación didáctica da materia.
Realiza a avaliación inicial co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.

Presenta e publica a programación didáctica incidindo especialmente na metodoloxía, instrumentos e proceso de avaliación e cualificación.
Planifica, coa antelación suficiente e tendo en conta a dispoñibilidade do alumnado, o calendario de probas a realizar segundo a tipoloxía.
Ofrece ao alumnado múltiples formas de presentación dos contidos e de acción e expresión.
Emprega as tecnoloxías da información e da comunicación na aula como medio didáctico para desenvolver as tarefas de ensino e aprendizaxe.
Propón actividades complementarias que contribúan á mellora da aprendizaxe do alumnado.
Procura a transparencia do proceso de avaliación.
Fomenta e estimula as habilidades de comprensión de lectura e de uso da información, de expresión escrita e en público.
Selecciona e secuencia de forma progresiva os contidos da programación de aula en función das características do grupo.
Planifica a actividade educativa coordinada con outras materias.
Establece criterios e instrumentos de avaliación e autoavaliación que permitan facer o seguimento do progreso do alumnado e comprobar o grao de adquisición de competencias.
Presenta ao inicio de cada sesión o plan de traballo, sinalando os obxectivos que se pretenden lograr.
Analiza os resultados da avaliación cos alumnos e alumnas. Informa dos logros acadados e dificultades atopadas, propoñendo estratexias de mellora.
Reforza positivamente ó alumnado
Relaciona os contidos da materia cos feitos da actualidade.
Fomenta a participación do alumnado no desenvolvemento da materia, promovendo o debate e a análise crítica dos temas propostos.
Amosa unha actitude aberta e receptiva e fomenta a interacción co alumnado.
Os mínimos de consecución e os criterios de cualificación e recuperación están claramente definidos.
Establece as medidas de atención á diversidade necesarias para facilitar o acceso ó currículo do alumnado.
Rexistra e avalía o seguimento da súa propia actuación no desenvolvemento das clases.
Emprega instrumentos de avaliación variados, diversos, flexibles e adaptados ás distintas situacións de aprendizaxe.
Participa en actividades de formación dirixidas á actualización de coñecementos científico-técnicos, didácticos e/ou psicopedagóxicos.
Emprega os resultados da avaliación para mellorar o proceso de ensino.

Descrición:

Tal e como establece a normativa, "O profesorado avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente, para o cal establecerá indicadores de logro nas programacións docentes."

Tales indicadores consisten nunha serie de items que permiten reflexionar sobre a actuación co alumnado e os aspectos reflectidos na programación:

- Planificación,
- Motivación do alumnado,
- Desenvolvemento do proceso de ensino,
- Idoneidade dos materiais empregados e das actividades propostas

- Seguimento e avaliación do proceso de ensinanza-aprendizaxe

Realízase unha valoración conxunta dos indicadores, destacando aqueles onde existan oportunidades de mellora. Ditas valoracións e oportunidades de mellora trátanse nas reunións de Departamento e reflectírase na memoria final do curso.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

Realízase unha valoración conxunta dos indicadores, destacando aqueles onde existan oportunidades de mellora. Ditas valoracións e oportunidades de mellora trátanse nas reunións de Departamento e reflectírase na memoria final do curso.

As ferramentas a empregar para analizar o grao de cumprimento dos indicadores de logro poden consistir en:

- Diario de aula.
- Indicadores da avaliación do proceso de aprendizaxe
- Estatísticas de resultados.
- Valoracións do alumnado.

9. Outros apartados